

Kopie poloników lwowskich w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie

Nawiązana w 2007 r. współpraca pomiędzy Archiwum Głównym Akt Dawnych (AGAD) w Warszawie a Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym Ukrainy (CPAHU) we Lwowie ma na celu kopiowanie materiałów archiwalnych o proveniencji polskiej, a następnie ich udostępnianie w AGAD. Początkowo kopie sporządzano w formie mikrofilmu, a z czasem zaczęto wykonywać także kopie cyfrowe (skany). Projekt ten jest finansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a wspierany przez Naczelną Dyрекję Archiwów Państwowych.

Tradycja gromadzenia przez AGAD – będące centralnym archiwum państwa polskiego – kopii poloników, których oryginały znajdują się w zbiorach obcych, sięga 1955 r. Obecnie w AGAD znajdują się kopie poloników zebrane ze 107 instytucji w 23 państwach Europy, Azji i Ameryki Północnej. Szczególne miejsce wśród nich zajmują kopie poloników wykonanych w archiwach ukraińskich, zwłaszcza zaś w CPAHU we Lwowie.

Proces zamawiania kopii w CPAHU we Lwowie został poprzedzony kwerendami mającymi na celu rozpoznanie zasobu tego archiwum pod kątem wyłonienia zespołów archiwalnych szczególnie ważnych dla dziejów Polski. Przygotowując umowy dotyczące warunków kopiowania, dołożono starań, aby zapewnić nie tylko legalność pozyskania mikrofilmów i skanów, ale także uzyskać zgodę na ich udostępnianie w AGAD. Przystępując do mikrofilmowania i digitalizacji, przyjęto zasadę kopiowania całych zespołów archiwalnych, wraz z pomocami archiwalnymi (inwentarzami). Powiązanie materiałów archiwalnych (i ich kopii) z inwentarzem umożliwi zachowanie ich kontekstu historycznego i archiwalnego, ale także ściśle wiąże każdy skan z całym zespołem archiwalnym. Duży nacisk położono na opracowanie szczegółowych warunków jakościowych i technicznych wykonania kopii, co jest szczególnie istotne przy wykonywaniu kopii cyfrowych. Chodziło tu nie tylko o zapewnienie dobrej jakości skanów, ale także o tworzenie katalogów i ustalenie właściwego nazewnictwa plików cyfrowych, co umożliwi identyfikację

każdego skanu w ramach zespołu na podstawie opisu każdego obrazu cyfrowego (metadanych).

Na obecnym etapie projektu do AGAD przekazano mikrofilmy i skany już z 26 zespołów archiwalnych z zasobu CPAHU we Lwowie. Zostały one opracowane i są udostępniane w pracowni naukowej AGAD. Projekt kopiowania materiałów o proveniencji polskiej w CPAHU we Lwowie jest kontynuowany. Obecnie w trakcie kopiowania są kolejne zespoły i zbiory archiwalne, które po opracowaniu zostaną udostępnione w AGAD. W znacznym stopniu ułatwi to dostęp do ich treści badaczom w Polsce, korzystnie wpłynie też na zabezpieczenie treści tych materiałów przed utratą lub ewentualnym ograniczeniem dostępu w instytucji przechowującej ich oryginały.